

РЕШЕНИЕ

№ 24478

гр. София, 17.06.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 51 състав, в
публично заседание на 19.05.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Анета Юргакиева

при участието на секретаря Светла Гечева, като разгледа дело номер **3725** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 118 от Кодекса за социално осигуряване /КСО/ във връзка с чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.
Образувано е по жалба на Й. Т. И., действаща чрез адв. Х. Б., срещу Решение № 2153-21-67/26.02.2026 г. на директора на ТП на НОИ С. – град, с което е оставена без уважение жалбата ѝ срещу Разпореждане № [ЕГН] от 17.12.2025 г. на длъжностно лице по „ПО“.
В жалбата се поддържа становище за незаконосъобразност на обжалваното решение поради допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, изразяващи се в немотивираност на акта, нарушаване на изискванията на чл. 6, чл. 9 и чл. 35 АПК, както и при неправилно приложение на материалния закон. Сочи се, че жалбоподателката е поискала да ѝ бъде отпусната пенсия, считано от 04.07.2025 г., когато ще бъдат изпълнени изискванията на чл. 68, ал. 3 КСО, а отпускането на пенсия по чл. 68, ал. 1-2 КСО я ощетява, тъй като се определя по-нисък размер на пенсията. Иска се отмяна на решението и присъждане на разноски съгласно представен списък.
В съдебно заседание жалбоподателката е представлявана от адв. Б., който поддържа жалбата. Представени са писмени бележки с подробно развити съображения.
Ответникът – директор на ТП на НОИ С. – град, чрез юрк. В., в съдебно заседание и в депозираните писмени бележки, оспорва жалбата и претендира отхвърлянето ѝ. Моли в полза на ответника да бъде присъдено юрисконсултско възнаграждение, като прави и възражение за прекомерност на адвокатското такова.
Съдът, след като се запозна с жалбата и доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, установи от фактическа страна следното:
Със заявление, подадено на 20.03.2025 г. пред компетентната институция на Великобритания, Й.

Т. И. е поискала да ѝ бъде отпусната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст по българското законодателство. Заявлението е получено с вх. № 2215-21-1656/05.08.2025 г. чрез системата за Електронен обмен на социално осигурителна информация между България и ЕС.

С Разпореждане № [ЕГН]/17.12.2025 г. на длъжностно лице по пенсионното осигуряване на жалбоподателката е отпусната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст на основание чл. 68, ал. 1-2 КСО вр. Регламент № 883/2004 г. На жалбоподателката е зачетен осигурителен стаж от трета категория, положен в Република България, в размер на 16 г., 05 м. и 28 дни. В получения формуляр от компетентната институция във Великобритания е посочен зачетен стаж в размер на 22 г., 05 м. и 19 дни.

Пенсионният орган е установил, че само въз основа на българския осигурителен стаж жалбоподателката не отговаря на условията за придобиване пенсия по чл. 68, ал. 1-2 КСО. Това право обаче възниква при сумиране на осигурителните периоди във Великобритания.

Разпореждането е обжалвано пред директора на ТП на НОИ С. – град, който с обжалваното в настоящото производство решение е отхвърлил жалбата и потвърдил разпореждането. Изложени са съображения, че към датата на подаване на заявлението за отпускане на пенсия – 20.03.2025г. жалбоподателката е придобила право на лична пенсия за осигурителен стаж и възраст по условията на чл.68, ал.1-2 КСО, а освен това към тази дата няма навършени 67 години. Приел е, че няма основание размерът на личната пенсия на жалбоподателката, платим за сметка на България, да бъде приравнен на минималния размер на пенсия за ОСВ, тъй като по аргумент от чл.48, ал.2 от НПОС придобитият на територията на Република България осигурителен стаж не е достатъчен за придобиване право на пенсия по КСО.

Решението е връчено на 10.03.2026 г.

При така установеното от фактическа страна съдът формира следните изводи:

Жалбата е допустима за разглеждане, но по същество е неоснователна.

Съгласно чл. 117, ал. 1, т. 2, б. „а“ КСО разпорежданията за отказ или за неправилно определяне или изменение и за прекратяване на пенсиите, добавките и компенсациите към тях се обжалват пред ръководителя на съответното териториално поделение на НОИ. Съгласно чл. 117, ал. 3 КСО ръководителят на териториалното поделение се произнася по жалбите или исканията с мотивирано решение в едномесечен срок от получаването им. С оглед цитираната разпоредба оспореното решение е издадено от компетентен орган (Заповед №1712/17.08.2015 г. – л. 58), при спазване на изискуемата от закона форма, като са изложени подробно мотивите, обусловили отхвърляне на жалбата. С оглед приложената на л. 38 Заповед № 1015-21-247/04.12.2018г. на директора на ТП на НОИ С. - град, от компетентен орган е издадено и потвърденото с решението разпореждане.

Не се констатира нарушение на административнопроизводствените правила. Неоснователни са възраженията за допуснати нарушения на чл. 35 АПК. Административният орган е събрал необходимите доказателства и въз основа на тях точно е установил релевантните факти и обстоятелства от значение. Неоснователни са и оплакванията за нарушение на чл. 6, ал. 5 АПК, тъй като с акта не се причиняват вреди на жалбоподателката. Не се споделя и твърдението за нарушение на чл. 6, ал.3 АПК, тъй като в производството по отпускане на пенсии органите на НОИ действат при обвързана компетентност. Бланкетно и неоснователно е и твърдението за нарушение на чл. 9, ал. 4 КСО.

По същество спорът по делото е на каква пенсия има право и следва да се отпусне на жалбоподателката - по чл. 68, ал. 3 КСО, както тя претендира, или по чл. 68, ал. 1 и ал. 2 КСО.

Съгласно чл.68, ал.1 и ал. 2 от КСО, право на пенсия за осигурителен стаж и възраст се придобива при навършване на възраст 60 години и 10 месеца от жените и 63 години и 10 месеца

от мъжете и осигурителен стаж 35 години и 2 месеца за жените и 38 години и 2 месеца за мъжете. От 31 декември 2016 г. възрастта се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година, както следва: 1. до 31 декември 2029 г. възрастта за жените се увеличава с по 2 месеца за всяка календарна година, а от 1 януари 2030 г. – с по 3 месеца за всяка календарна година до достигане на 65-годишна възраст; 2. до 31 декември 2017 г. възрастта за мъжете се увеличава с 2 месеца, а от 1 януари 2018 г. – с по 1 месец за всяка календарна година до достигане на 65-годишна възраст. От 31 декември 2016 г. осигурителният стаж по ал. 1 се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с по 2 месеца до достигане на осигурителен стаж 37 години за жените и 40 години за мъжете. Съгласно ал.3, в случай че лицата нямат право на пенсия по ал. 1 и 2, до 31 декември 2016 г. те придобиват право на пенсия при навършване на възраст 65 години и 10 месеца за жените и мъжете и най-малко 15 години действителен осигурителен стаж. От 31 декември 2016 г. възрастта се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с по 2 месеца до достигане на 67-годишна възраст.

Видно от текста на разпоредбата, пенсия по чл.68, ал.3 КСО се отпуска в случай, че лицата нямат право на пенсия по ал. 1 и 2, следователно, за получаване на пенсия по чл.68, ал.3 КСО е необходимо лицето да има поне 15 години действителен стаж, да е навършило 67 години и да не е придобило право на пенсия по ал. 1 и ал. 2. Пенсията по чл.68, ал.3 КСО не е алтернативна, а под условие – само ако не е възникнало право на пенсия по ал.1 - 2.

В случая, доколкото жалбоподателката е придобила право при условията на ал. 1 и ал. 2 на чл.68 КСО, разпоредбата на ал. 3 е неприложима.

Тук следва да се отбележи, че по делото не се оспорват размерите на установения от органите на НОИ осигурителен, респ. действителен стаж, придобит в Република България.

Относно придобития от жалбоподателката стаж във Великобритания, по силата на чл.30 и чл.31 от Споразумението за оттеглянето на О. кралство Великобритания и С. И. от Европейския съюз, приложим е Регламент № 883/2004, представляващ основен регламент и съдържащ материалноправни разпоредби в сферата на координиране на системите за социална сигурност на държавите-членки, както и Регламент № 987/2009 (регламент по прилагане) съдържащ процедурни правила за прилагане на основния регламент.

В разпоредбата на чл. 6 от Регламент 883/2004 е закрепен принципът на сумиране на осигурителните периоди - когато правото на обезщетение по законодателството на една държава-членка зависи от завършването на периоди на осигуряване, заетост или самостоятелна заетост или периоди на пребиваване, обезщетенията следва да се отпускат, като се вземат предвид такива периоди, завършени съгласно законодателствата на други държави-членки, все едно че са периоди, завършени съгласно прилаганото от нея законодателството. Това означава, че за лицата, които имат осигурителен стаж, придобит съгласно българското законодателство и законодателството на други държави-членки, ако българският осигурителен стаж не е достатъчен, за да възникне право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, на основание чл. 6 от Регламент 883 се взема предвид и осигурителният стаж, придобит съгласно законодателствата на другите държави-членки.

Същият смисъл е вложен в чл. 12 от Регламент 987/2009, приет за установяване процедурата за прилагане на Регламент (ЕО) № 883/2004 за координация на системите за социална сигурност – предвидено е, че съответните периоди на осигуряване, заетост, самостоятелна заетост или пребиваване, завършени съгласно законодателството на държава-членка, се прибавят към тези, завършени съгласно законодателството на всяка друга държава-членка, доколкото това е необходимо за целите на прилагането на член 6 от основния регламент.

Именно такъв е настоящият случай - въз основа на изисканите и служебно събраните документи

органите на НОИ са установили, че към датата на заявлението - 20.03.2025г. жалбоподателката има навършени 66 години 8 месеца и 16 дни и осигурителен стаж от България в размер на 16 години 5 месеца и 28 дни, както и стаж от Великобритания в размер на 22 години 05 месеца и 19 дни. Следователно, при сумиране на осигурителните периоди жалбоподателката без съмнение отговаря на изискванията за стаж и възраст по чл.68, ал.1-2 КСО. Следва да се отбележи, че сумирането на осигурителните периоди не се извършва по избор на лицето или по преценка на компетентния пенсионен орган – доколкото произтича от императивни правни норми, то следва да се приложи във всички случаи на недостигащ осигурителен стаж по законодателството на съответната държава-членка, която е сезирана с искането за пенсия. В случая българският стаж на жалбоподателката не е достатъчен за придобиване на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл.68, ал.1 и 2 от КСО, но при сумиране с осигурителния стаж, натрупан във Великобритания, условията по тази разпоредба се явяват изцяло изпълнени.

След като Й. И. е придобила право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл.68, ал.1 и 2 КСО, е изключена възможността тя да претендира такава по чл.68, ал.3 КСО. Този извод не се променя по никакъв начин от това коя е началната дата на отпускане/изплащане на пенсията. Жалбоподателката настоява, че след като е посочила като начална дата на изплащане на пенсията 04.07.2025г., когато навършва 67-годишна възраст, това би обусловило отпускане на пенсия по чл.68, ал.3 КСО. По принцип фактът, че жалбоподателката е посочила именно тази дата /04.07.2025г./ като начален момент за изплащане на пенсията се установява по безспорен начин от представеното копие от заявлението до пенсионната служба в Н., Великобритания. В самия структуриран електронен документ /СЕД/ Р-2000 обаче като начална дата на плащане на обезщетението и на ползване на правото на обезщетение е посочена по-ранна дата - 04.07.2024г., като вероятно се касае за техническа грешка /2024г. вместо 2025г./, която обаче не може да се вмени на органите на НОИ, доколкото данните в получения СЕД не са създадени и обработени от българските пенсионни органи. Тоест, органите на НОИ са се произнесли по заявлението на жалбоподателката съобразно данните, съдържащи се в получения от тях СЕД. Дори обаче преценката относно правото на пенсия да се извърши спрямо датата, която жалбоподателката е заявила и претендира /04.7.2025г./, това по никакъв начин не засяга условията, при които възниква и се отпуска пенсията – по чл.68, ал.1-2 или по ал.3. Тоест дори и пенсионният орган да е извършил преценка относно правото на пенсия към 04.07.2025г., това няма да промени извода, че това право е придобито при условията на чл.68, ал.1 и ал.2 КСО, тъй като, както вече беше казано, хипотезата на чл.68, ал.3 КСО се прилага субсидиарно – само в случай, че лицето няма право на пенсия по ал.1 и 2. При това положение, отпускането на пенсията от по-късна дата /считано от 04.07.2025г./, както претендира жалбоподателката, би било несъмнено по-неблагоприятно за нея, доколкото така или иначе правото за получаването ѝ възниква от по-рано – от датата на заявлението / 20.03.2025г./.

Правилно е определен и размерът на пенсията.

Съгласно чл. 52, пар.1 от Регламент 883/2004, компетентната институция изчислява размера на дължимото обезщетение: а) съгласно прилаганото от нея законодателство, само когато изискванията за получаване на обезщетения са били изпълнени изключително съгласно националното право (самостоятелно обезщетение); б) чрез изчисляване на теоретичен размер и впоследствие на действителен размер (пропорционално обезщетение), както следва: и) теоретичният размер на обезщетението е равен на обезщетението, за което заинтересованото лице може да претендира, ако всички осигурителни периоди и/или периодите на пребиваване, които са завършени съгласно законодателството на другите държави-членки, са били завършени съгласно прилаганото от нея законодателство към датата на отпускане на обезщетението. Ако съгласно

това законодателство, размерът не зависи от продължителността на завършените периоди, този размер се смята за теоретичния размер; ii) компетентната институция определя след това пропорционалния размер на обезщетението, като отнася към теоретичния размер съотношението между продължителността на периодите, завършени преди настъпването на риска съгласно законодателството, което тя прилага и цялата продължителност на периодите, завършени преди настъпването на риска съгласно законодателствата на всички държави-членки по случая. В конкретния случай е изчислен теоретичният и пропорционален размер, като е изчислен общ осигурителен стаж в размер на 467 месеца, от които 197 месеца български осигурителен стаж.

Начинът, по който се определя размерът на пенсията за осигурителен стаж и възраст, е регламентиран в нормата на чл. 70 КСО, в ал. 3 от която е посочено, че "доходът, от който се изчислява пенсията, се определя, като средномесечният осигурителен доход за страната за 12 календарни месеца преди месеца на отпускане на пенсията се умножи по индивидуалния коефициент на лицето".

В случая индивидуалният коефициент на жалбоподателката е 0.4482, с който е умножен средномесечният осигурителен доход в страната – 1678.84 лв. Доходът, от който се изчислява пенсията е в размер на 752.46 лв. При определяне размера на пенсията е установено, че същият е под минималния размер на пенсията, поради което е определен съгласно чл. 70, ал. 12 КСО минимален размер на пенсията 580.57 лв., а считано от 01.07.2025 г., вр. чл. 10. т. 2 ЗБДОО/2025 г. е определен минимален размер на пенсията в размер на 630.50 лв.

Административният орган е подходил правилно и законосъобразно при изчисляване на пропорционалната част от пенсията - от 20.03.2025 г. – 197/467 от 580.57 лв., равняващи се на 244.91 лв.; от 01.07.2025 г. 197/467 от 630.50 лв. или 265.97 лв. От 01.01.2026 г., преобразувано в еуро в валута размера на пенсията за сметка на България, е 197/467 от 322.37 евро, или месечният размер на пропорционалната пенсия е 135.99 евро.

С оглед на изложеното дотук, оспореното решение на директора на ТП на НОИ и потвърденото с него разпореждане са законосъобразни на всички основания по чл.146 АПК, поради което жалбата следва да бъде отхвърлена.

При този изход на делото, на основание чл. 143, ал. 3 АПК ответникът има право на юрисконсултско възнаграждение, което на основание чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ съдът определя в размер на еуровата равностойност на 200 лв., а именно 102.26 евро.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2, предл. последно от АПК, Административен съд София – град, III отделение, 51 състав

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Й. Т. И. срещу Решение № 2153-21-67/26.02.2026 г. на директора на ТП на НОИ С. – град, с което е оставена без уважение жалба срещу Разпореждане № [ЕГН] от 17.12.2025 г. на длъжностно лице по „ПО“.

ОСЪЖДА Й. Т. И. да заплати на Националния осигурителен институт сума в размер на 102.26 евро за юрисконсултско възнаграждение.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от получаването му.

СЪДИЯ:

